

Тато зустрічається більш ніж в 40 % малюнків. Малюнки яскраві, чіткі, часто присутні прикраси, все виділено кольором.

В основному тато і мама розташовані на малюнках на відстані одне від одного, що може свідчити про дискомфортні стосунки між ними. Сама дитина зустрічається більш ніж в 70 % малюнків. Найчастіше це яскраві фігури, розташовані або на відстані від фігур батьків, або поряд з одним із них.

Висновки. Виявлено, що 75 % дітей експериментальної групи почали малюнок із зображення різних предметів (кіл, трикутників, хмар, дерев, листя, сонця) і лише після цього малювали людей, що свідчить про наявність тривожності у них. Підкреслене промальовування очей у дітей (35 %) говорить про наявність у дітей страхів. Крім того, в малюнках зустрічається специфічна «тривожна лінія» - довга лінія, що складається з окремих дрібних штрихів (35 %).

Відсутність основних частин тіла у особи (рук – 12 %, рота – 20 %, вух – 60 %), зображення зредукованих пальців рук (55 %), а також штрихування рук (30 %) може свідчити про емоційну напруженість в соціальних контактах, недостатню практику спілкування.

Перспектива подальшого дослідження полягає у пошуку нових діагностичних елементів малюнкових тестів та їх аналізі.

Список використаної літератури.

1. Шульц, Д., Шульц, С., (2002), История современной психологии, Москва, 402 с.
2. Гришин, В. В., Лушин, П. В., (1990), Методики психодиагностики в учебно-воспитательном процессе, Москва.
3. Проективная психология, (2000), ЭКСМО, Москва, 528 с.

ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ НА ЇЇ СЕКСУАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ

УДК 159.9

*Чикалюк І. А.,
студентка спеціальності 053 «Психологія»,
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність проблеми. Проблема сексуальності та сексуальної поведінки особистості є досить інтимною і актуальною. Практиків і науковців хвилюють різновиди поведінкових програм, які зумовлюють можливий та переважний тип сексуальної поведінки, які обумовлюються певними властивостями особистості. Так, на розвиток особистості та її сексуальну поведінку впливає безліч факторів, серед яких спадковість, виховання, соціальне середовище, темперамент та ін. Під сексуальною

поведінкою розуміються форми взаємодії індивідів, мотивовані статевою потребою (Діденко, В.С., Козлова, О.С., 2009).

У сучасному світі поняття «сексуальність» змінило свій смисл від комплексу біологічних інстинктів до поліпараметричного утворення, що існує на різних рівнях функціонування особистості та торкається різних сфер її життя.

Аналіз останніх досліджень. Проблема сексуальності висвітлюється у рамках багатьох теоретичних напрямів, які ілюструють багатовимірність феномену сексуальності. Проте, дослідження в галузі сексуальності частіше носять прикладний, а не теоретико-методологічний характер в силу відсутності добротної психологічної теорії. На нашу думку, вивчення сексуальності та сексуальної поведінки особистості має проходити нерозривно від вивчення структури особистості, передбачаючи при цьому як оцінку дій людини, так оцінку стилю її особистісної поведінки.

Проблема сексуальності розглядається сьогодні в межах наукових парадигм: як прикінцева стадія психосексуального розвитку (Г.С. Васильченко, А. Лоуен, З. Фрейд), як супровід об'єктних стосунків (Д. Шарф), як здібність до оргаїстичної розрядки (А. Лоуен, В. Райх), як компонент атракції (В. Франкл), як компонент любові (О. Кернберг, Е. Фромм, Е. Берн). Трактуючи поняття «сексуальність», науковці його співвідносять з: функцією (З. Фрейд, К.К. Платонов); діяльністю (О.М. Леонт'єв, С.Л. Рубінштейн, С. Фанті); рисою особистості (Е. Гідденс); активністю і задоволеністю (Ж. Лапланша, Ж. - Б. Понталіс).

Мета статті. Розкрити на теоретичному рівні питання впливу індивідуально-типологічних властивостей особистості на сексуальну поведінку чоловіків та жінок, та особливості її прояву.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи та досліджуючи сексуальність особистості, ми дійшли до висновку, що вона являє собою суміш багатьох складників у різних співвідношеннях: фізичних, хімічних, емоційних, міжособистісних, ідентифікаційних, інтелектуальних, соціальних та культурних, які індивідуально проявляються у кожній людині.

На нашу думку, неможливо скласти психологічний портрет сексуальності особистості, ігноруючи її індивідуально-типологічні властивості. Особистість наділена лише їй властивим поєднанням психологічних рис і особливостей, які утворюють її індивідуальність, що становлять своєрідність людини, її відмінність від інших людей. Індивідуальність проявляється в рисах темпераменту, характеру, звичках, переважаючих інтересах, в якостях пізнавальних процесів (сприймання, пам'ять, мислення, уява), в здібностях, індивідуальному стилі діяльності і звичайно, в її сексуальності (Діденко, С.В., Козлова, О.С., 2009).

Сексуальність людини реалізується через її сексуальну поведінку, яка передбачає активність, певну систему дій, у задоволенні сексуальних потреб. Сексуальна поведінка різних людей може значно відрізнятись, але

у кожної людини існує певний її стереотип, свій сексуальний «сценарій», яких, як правило, буває кілька (Акімова, Л.Н., 2005).

За допомогою психологічних типологій, ми маємо можливість прослідкувати взаємозв'язок сексуальної поведінки і установок із загальними рисами особистості. На думку англійського психолога Г. Айзенка, особистість може бути найкраще описана через сукупність рис (товариськість, імпульсивність, активність і т. п.), що складаються в більш великі блоки, які в свою чергу служать емпіричною базою для розвитку понять вищого порядку, названих типами, або точніше, параметрами особистості (Айзенк, Г., 2009).

Досліджуючи взаємозалежність сексуальної поведінки, установок і типу особистості, ми виявили, що екстраверти, які проявляють такі риси особистості як комунікабельність, імпульсивність, активність, жартівливість, безтурботність, раніше за інтровертів та амбівертів, починають статеве життя, частіше мають сексуальні контакти з більшою кількістю партнерів тощо. Вони легко зближуються із особами протилежної статі, не відчують сумнівів і тривоги у зв'язку із своєю сексуальністю. Інтроверти ж тяжіють до більш індивідуалізованих, тонких і стійких стосунків, що часто супроводжується психологічними проблемами та труднощами в спілкуванні.

Таким чином, у екстравертів – більш сучасний погляд на сексуальні стосунки, вони задоволені своїм сексуальним життям. Інтроверти менше роблять акцент на самому акті сексуального спілкування, віддаючи перевагу більш романтичним стосункам. У екстравертів спостерігається більш легке виникнення сексуального збудження, ніж у інтровертів, вони впевненіші у своїх сексуальних можливостях. Проте, у екстравертів прослідковується дисбаланс між потягами і внутрішніми заборонами, що у меншій мірі спостерігається у інтровертів.

В свою чергу у інтровертів виявлено тенденцію підкресленої уваги до партнера, його особистості, темпераменту, характеру: вони більш уважні до сексуального партнера, ніж екстраверти. У інтровертів практично не виражена агресивність і домінування по відношенню до сексуального партнера.

Індивідуальні властивості особистості – лише один із факторів, які впливають на сексуальну поведінку, наш аналіз обмежений цим фактором, але це не означає, що інші фактори не мають ніякого значення і впливу. Зауважимо, що сексуальні властивості окремого індивіда (сексуальна збудливість, вік статевого дозрівання, сила, тривалість і частота сексуальних реакцій, тривалість і спрямованість сексуального бажання і т. п.) є похідними від його психофізіологічної індивідуальності й особливостей розвитку, виховання (Акімова, Л.Н., 2005).

У завершенні аналізу сексуальної поведінки та впливу на неї індивідуально-типологічних властивостей людини, слід зазначити, що існують розгалужені зв'язки між різними рівнями первинних і вторинних

властивостей особистості. Дані нашого дослідження вказують на те, що існують прямі зв'язки між конституцією і сензитивністю, між нейродинамічними властивостями і темпераментом.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що сексуальність являється одним із базових понять, таких як характер та темперамент, тобто є індивідуальною властивістю особистості. Вона є одним з центральних проявів буття людини і залежить від статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, інстинктів, задоволення та ін.

Перспективами дослідження проблеми є розробка моделі сексуальної поведінки особистості та експериментальне вивчення впливу індивідуально-типологічних властивостей особистості на сексуальну поведінку чоловіків і жінок.

Список використаної літератури.

1. Айзенк, Ганс, (2009), Парадоксы психологии / [пер. с англ. С. Степанова]. Эксмо, Москва, 352 с., (Психология общения).
2. Акімова, Л. Н., (2005), Психологія сексуальності. Навч. посіб. - Одеса: СМІЛ, 198 с.
3. Діденко, С.В., Козлова, О.С., (2009), Психологія сексуальності, Видавництво: Академвидав, с. 304.

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ ДО УМОВ НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ **УДК 373:616-053.26617.75**

Чопик Л. І.,
*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри психології,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Сучасні зміни в освітній політиці України пов'язані з переосмисленням суспільством свого ставлення до осіб з особливими проблемами, в тому числі і з порушеннями зору, з усвідомленням необхідності не лише визнати їхні права, а й забезпечити рівні можливості у різних сферах життя, в тому числі і в освіті. Тож реформи у сфері інклюзивної освіти передбачають спільне навчання і виховання зазначеної категорії дітей з їх однолітками з типовим розвитком.

Пристосування до нових умов середовища та необхідність вироблення нових форм поведінки у ситуаціях шкільного взаємодії вимагають від дитини з порушеннями зору значних зусиль, які можуть стати причиною тривожності, емоційної збудливості та нестійкості в поєднанні зі слабо розвинутим самоконтролем, а отже, значно ускладнити процес адаптації, що, в свою чергу, не лише негативно позначиться на її